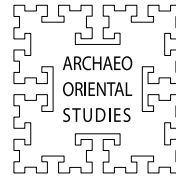

UNIwersytet
Warszawski

ARCHAEO-ORIENTAL STUDIES
RESEARCH GROUP
UNIVERSITY OF WARSAW • EXCELLENCE INITIATIVE

SEMINARIUM ARCHEOORIENTALISTYCZNE
5 GRUDNIA 2022

dr hab. Andrzej Drozd (Wydział Orientalistyczny UW)

***Figuralizm i emblematyzm w muzułmańskich upamiętnieniach nagrobnych
na ziemiach ludów turkijskich***

Abstrakt wykładu

Mimo że rozliczne kulty przedmuzułmańskie dawnych Turków zostały w większości wytłumione przez islam, to ludy te zachowywały w przeciągu stuleci wiele elementów świadczących o dużej trwałości tradycyjnych form kultury. Należała do nich rozwinięta, wielopłaszczyznowa (istniejąca w sferze wierzeń, zwyczajów i obrzędów, piśmiennictwa oraz materialnych upamiętnień) kultura sepulkralna. W niektórych przypadkach utrzymujący się po dziś dzień kult mogił i cmentarzy pokazuje, iż pełniły one rolę silnego czynnika integracji społecznej. Określone, utrwalone formy materialne upamiętnień nagrobnych podtrzymywano przez pokolenia. Zarazem ruchliwość turkijskich wspólnot koczowniczych połączonych więzami rodowo-plemiennymi spowodowała, że formy te możemy odnajdywać w rozrzuconych, odległych miejscach. Niekiedy oddalone o tysiące kilometrów wyznaczają prawdopodobne szlaki wędrówek, których nie uchwyciły inne źródła. Przykładem są tamgi – graficzne znaki identyfikacji rodowo-plemiennej i przynależności własnościowej. Rozrzucone między Bliskim Wschodem a tatarskimi zaściankami na Litwie, obrazują rozmach przestrzenny migracji poszczególnych plemion lub rodów. Materiał, który zostanie zaprezentowany, jest wynikiem ponad dwóch dekad badań terenowych prowadzonych od wschodniej Anatolii, przez Bałkany po ziemię państwa polsko-litewskiego. Obrazuje on skłonność do posługiwania się wbrew doktrynie islamu tradycyjnymi figuralnymi formami upamiętnień nagrobnych, lub też do wprowadzania elementów o charakterze emblematycznym, mających symbolizować osobę zmarłego, jego funkcje i status społeczny.